

Cetatea Cavalerilor

Fondator Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 -ISSN-L 2734 - 6889

Al. Ciura - scrisoare de pe cealaltă lume

Din ciclul infernal al pMarelui Război (nștiindu-se că va veni altul și mai pustiitor), mulți dintre cei peste 10 milioane de combatanți de pe toate fronturile, au meditat la ceea ce îi urmărea în gând și teste tot: moartea. Un astfel de moment și redactorul revistei Luceafărul Al. Ciurea ne-a lăsat în ziarul Unirea, din martie 1918, „Scrisoarea din urmă”: „A fost, pe semne rânduit așa, și Dumnezeu sfântul va ști mat bine decât noi, pentrucă rai-a rânduit să mor în țară străină. Facă-se voia Lui cea sfântă! Că mi-e nu mi pare rău că mor mai ales că mor așa cum dori-am.. Cu moartea mă împăcasem din clipita, când am pornit sub steag... Dar, mă gândiam eu, totuși ar fi mai bine să mor într'un pat, cu luminița de ceară în mână, spovedit și cuminecat, ca orice creștin... Mai gândiam, să am atâta răgaz, să pot scrie câteva rânduri acasă, - o mică epistolă, - și apoi să mă duc și eu cu plutele... cum s'or mai dus atâția alții, și de-ai noștri, și de la alean... Și Dumnezeu drăguțul m'a ascultat. Iți voia scrie, dacă voi mai avea puteri, prin câte primejdii ne-am strecurat, până m'arn pomenit și eu întins la pământ, împușcat prin piept.

Nu mai aveim nici o frică de gloanțele de pușcă, ce zbrârnâiau pe lângă noi ca albinele când roiesc. Ne păziam numai de șrapnelele, ce urlau în văzduh, și ne împroșcau cu prundiș și când cădeau hăt departe de noi. Și totuși mi-a fost rânduit să mor de gloanțe, de cari habar nu mai aveam, în vremea din urmă. Unul mi-a rupt urechea stângă, al doilea mi-s'a împlântat în umăr, iar al treilea mai jos... An venit, așa, deodată, trebuie că erau trimise dintr'un Mașinengever...(mitralieră-nr.).

Când m'am pomenit în spital, eram ca în raiu .. Doamne frumoase se învârteau pe lângă mine și seara au venit niște obârști (d militari -nr.) și mi-au atârnat pe bluza plină de sânge o medalie de argint, apoi m-au bătut pe umărul drept, că celalalt îmi era zdrobit, și mi-a a spus unul în românește, că dacă m-oi face sănătos, capăt pentru medalie bani de la împărăție, în toată luna.

Cât oi fi zăcut așa - nu știn! Când m-am pomenit mai cum se cade, eram galben ca ceara și-mi crescuse barba. Îatr-o dimineață de vre-o trei zile - doftorul m'a tot pocânit la piept, m'a întors în toate părțile, apoi a spus ceva, în nemțește, domnului cu care venise. Eu zăceam întins în patul curat, și mă gândiam acasă. Într-un târziu, mă întreabă tovarășul diu patul vecin:

- Măi fartate, știi tu nemțește ?
- Nu știi, frate, numai vorbele de comandă.
- E bine, că nu știi...
- Pentru ce?
- Numai așa...

Acum îmi bătuse un cui în cap, și nu-l mai puteam lăsa eu în pace. M-am sprijinit, cu mare greu, pe perna și i-am zis:

- Spune, flrtate, nu-ți fie frică. Eu știu ca doctorul va hi zis, ca mor...
- Pai, spunea, ca nu știi nemțește? !
- Nu știu, dar atâta zeamă pricep și eu!

Și așa, cât cu viclenia, cât cu prietinia, l-am descusut. Doctorul spusese, ca nu mai am decât o zi de traiu. M-am prefăcut eu, că știam totul, dar totuși prea mi-s-a părut scurt acest răstimp. Mă simțiam ușor ca o pană și așteptam o boare domoală, să mă ridice din așternut.

Când a venit părintele să mă împărtășească, știam că totul s-a isprăvit. Aveam eu păcate, dar gândesc că totuși n-am fost om rău... Și cum mi-a pus părintele patrafirul pe cap, am simțit așa o răcoare

și un miros de tămâie și smirnă... Apoi părintele mi-a vorbit blând; mi-a spus, că viața și moartea e în mâua lui Dumnezeu, și să-i spun, dacă am vre-o dorință, pe când vom muri. I-am spus, că a-și vrea să scriu o scrisoare acasă, să trimit paralele, ce le aveam adunate sub pernă, și dacă s-ar putea, să-mi de niște țigări. Cât ai bate din palme, m-au ridicat cu patul meu de fier și m-au dus într-o colibioară, unde eram singur. Mă gândeam eu: asta o fi pentru pipat, căci unde eram până acum stan tot de cei pușcați prin plămâni. Mi-am aprins țigara și am început să scriu...

Când am tras cel dintâiu fum în piept, mi-a căzut așa de bine, apoi am auzit o șuierătură ascuțită... Nu-i nimic, mă gândeam eu, până isprăvesc cu scrisul mai trag o țigară, și-apoi m-am dus... Și așa, vere dragă, mă grăbea, să ajung mai iute la sfârșit. Din banii ce-ți trimit, să dai părintelui să-mi slujească trei liturghii. Apoi să aleii tu vere, cu cine va mat fi rămas în sat să-mi tăiați un brad, numai ca acela... Să-l puneți în țintirim și să bateți pe el o cruce de lemn, cu numele meu. Noaptea când veți sosi, fetele vor aștepta în capul satului, și vor plânge și se vor boci, când vor începe cântarea:

„Bradule, bradule!
Ce vânt te-a pornii
De ai coborât,
Dela loc pietros
La loc mlăștinos”

Dar voi să ne cumva să clipiți din ochi! De atâtea-ori a șuierat moartea pe lângă noi, vere, și noi nici n'am clipit din ochi, că ne-am dat cu ea. Să iei apoi o vadră dă vin și să beți ficiorii — câți veți mai fi rămas — un paos pentru suflatul meu. Fetelor să le cumperi de la boltă cercei și mărgelile, iar Nuții să-i dai medalia mea, să o poarta la sân și inelul de argint, ce mi l-a dat, când am plecat... Și spuneți să se împace și ea cu vieața, că pe semne Dumnezeu a rânduit altfel, de cum gândeam noi.

N'am pe nimeni, vere dragă, că am rămas micuț de părinți, și am agonisit, puțin ce am putut, cu munca mea, cum bine știi. Ramân totuși două jagăre după mine. Acele să fie ale copiilor, ce rămân după doi prietini ai mei din sat, care nu vor mai veni acasă. Nu-ți spun acum numele lor... Întreabă de domnul părinte, că i-am scris și lui. Mărgelile și colia de pe pălăria mea de sărbători, să le puneți în vârful bradului. Și săi fiți buni iertători, vere dragă, dacă v'am făcut vre-o supărare, ca și Dumnezeu să va ierte...

Mane, dacă voi mai avea puteri, îți mai scriu o carte. Acum am obosit... Părintele ia în seamă banii, ce rămân după mine, și scrisoarea. O doamnă frumoasă îmi aduce o luminiță de ceara...